

МАТО ПИЖУРИЦА

НА ПОЛУКОРАК ДО СТОТЕ КЊИГЕ

Поштовани часници Матице српске, драги матичари, поштоваоци културе, односно књиге и књижевности.

Имам изузетну част да отворим представљање Девог кола Антологијске едиције *Десет векова српске књижевности* Издавачког центра Матице српске, на полукорак до стоте књиге. Девог колом смо стигли до броја 92. У припреми је, наравно, 10. коло, што ће бити повод за наредно састајање, вероватно опет почетком јуна 2019. године. Претходне, 2017, обележили смо 10 година од правно уобличеног заснивања Центра, са статусом правног лица, какав, у основи, имају Библиотека и Галерија. Прво коло Едиције појавило се из штампе 2010. године.

У сличним приликама не пропуштамо да се подсетимо на почетке Матице српске:

Повод к заведенију овога Дружества јест једина љубав и ревност к обштем у благу; а намереније јест распрострањеније књижевства и просвештенија народа Србског, то јест, да се Књиге Србске рукописане на свет издају и распрострањавају, и то сад и одсад без престанка за свагда.

Овај подухват следи Матичин утемељивачки завет. Он је много више од новог, савременог, односно ововременог читања српске књижевности и успостављања њене вертикале као одреднице националне културе, будући да смо се нашли у свакојаким растуру и нереду: државном, ратном, националном, културном, језичком, с основаним страхом да ћемо у тој општој пометњи бити

разбаштињени. Овако окупљене пробране српске књиге, везане као пруће у снопу – боље ће се држати и сачувати. Не оставља нас равнодушним ни страх за будућност књиге. Пре неколико вечери, у новоуспостављеном Матичином атријуму, заслугом управника Библиотеке Матице српске, песника Селимира Радуловића, познати српски песник Матија Бећковић магијску моћ своје песничке речи, подстакнут масовношћу присутних, и то углавном младих, усхићено је превео у наду за будућност књиге.

Издавачки центар своју делатност развијао је преко три односно четири едиције: Антологијске едиције *Десет векова српске књижевности*, Едиције *Матица*, једно време Едиције *Прва књига Матице српске* (која је поново враћена у надлежност Одељења за књижевност и језик, одакле радно и организационо није ни измештана) и Појединачна капитална издања.

Заслуге за изванредне резултате припадају уредништвима, приређивачима и сарадницима, и посебно академику Миру Вуксановићу. Знали смо за његову беспримерну радиност, истрајност, енергију, смисао за организацију, дисциплину и одговорност, коју зна да наметне свима са којима у послу сарађује (што наравно није увек лако пратити, тачније речено – издржати) и, уз све то – ретко разноврсне способности, интелектуалне, радне и прагматичне. Он је за све ово време у свему томе и превазишао наша очекивања.

Антологијским избором српске књижевности добијамо библиотеку за сваку и најмању српску библиотеку и школу, драго би нам било ако бисмо могли рећи и сваку српску кућу, иако се едиција не купује на метар – него по колима!, у којој ће се Едиција наслеђивати као и све друге праве драгоцености. Иако се мање чита у нашим кућама, школама и око нас – у нашој генерацији тиња нада: родиће се нови занесењаци! Чини ми се да овим речима исказану жељену судбину Едиције нису изневерили они који су се бавили њеном лепотом.

За све ово време Издавачки центар је имао свесрдну, премало је рећи логистичку, подршку Библиотеке Матице српске и, с временом, све потпунију тзв. велике Матице. То нам је омогућило да успешно послујемо, и то без иједног редовно запосленог. Зато смо трајни дужници Библиотеци Матице српске, Матици као целини, и пре свега многима Матичиним посленицима појединачно. Већина њих неће бити именована чак ни у интерној документацији Центра. Разлог је то више да свима њима, макар овако колективно, упутимо јавну захвалност.

Да не испустим из вида: Издавачки центар је за реализацију свог програма добијао материјалну помоћ Извршног већа (Владе односно одговарајућег секретаријата) Војводине, редовно, право-времено и за наше прилике у солидним износима, повремено и у скромнијим износима Града Новог Сада и Републике Србије (у новије време откупом дела тиража). Имали смо и неколико појединачних донација (као нпр. куће „Мона”). Наравно, није занемарљива медијска подршка Радио-телевизије Србије и до пре неколико године Компаније „Новости”.

Колико нас је у овај подухват веровало на самом почетку, осим Мира Вуксановића и његових сарадника у Уредништву? Уверен сам да је тај број био скроман. Весели нас што се Миро није уморио, а није се дао поколебати и наљутити. Односи се то и на претежну већину чланова Уредништва и преданих сарадника из Новог Сада, Београда и других српских универзитетских и културних центара (и преко државних међа). Хвала им!

Хвала и свима вама који сте имали стрпљења да ме саслушате.*

---

* Поздравна реч на промоцији Деветог кола Антологијске едиције *Десећ векова српске књижевности* Издавачког центра Матице српске, у Матици српској, у Новом Саду, 6. јуна 2018. године.